

Weekend weg in Sauerland

Rond Winterberg op de mountainbike

- ▶ [Het gebied](#)
- ▶ [Mountainbiken in het Sauerland](#)
- ▶ [Bike Arena Sauerland](#)
- ▶ [GPS](#)
- ▶ [Beste tijd](#)
- ▶ [Er naar toe](#)
- ▶ [Overnachten/De Standplaats](#)
- ▶ [Eten/drinken/inkopen](#)
- ▶ [Uitrusting](#)
- ▶ [Georganiseerd](#)
- ▶ [Dag tot dag routebeschrijving](#)
- ▶ [Kaarten en gidsen](#)
- ▶ [Adressen en sites](#)

Tekst: Roel van den Eijnde Fotografie: Sjiva Janssen

DE TOCHT

Activiteit: mountainbiken

Land: Duitsland

Gemaakte tochten: Twee dagtochten rond Winterberg. Zwaarte/moeilijkheidsgraad: Technisch nauwelijks moeilijk, soms inspannend door pittige klimmetjes. Goede conditie belangrijk.

Markering: Grotendeels (eigen systeem) gele mountainbikebordjes met daarop het routenummer en pijltjes in de kleur van de moeilijkheidsgraad: licht (blauw), mittelschwer (rood) en schwer (zwart). Deels hebben we de route zelf aangepast/ ingekort.

Overnachten: Landgasthof Gilsbach in Langewiese (ca. 6 km vanaf Winterberg)

Beste tijd: Het Sauerland kan (net als Nederland) héél nat zijn, dus de herfst

HET GEBIED

Het Sauerland is bij Nederlanders vooral bekend door Winterberg. Tot voor kort was dit één van de plekken waar je, als er sneeuw was gevallen, een weekend naar toe ging om te skiën. Het Sauerland ligt immers maar zo'n drie uur rijden van Utrecht en als je in het oosten van Nederland woont ben je er zelfs in de helft van die tijd. Door het veranderende klimaat moet ook Winterberg zich echter zorgen gaan maken over de status van 'sneeuwzeker' gebied; veel sneeuw is er afgelopen winter in ieder geval niet gevallen.

Het Sauerland is echt een middelgebergte met toppen die klimmen tot boven de 800 meter (de hoogste is Langenberg van 843 meter; de Kahler Asten in de buurt van Winterberg is 841 meter). Je vindt er heel veel (productie)bos (dat kan op sommige mountainbiketochten uiteindelijk wel wat monotoon worden; let daarop bij de keuze van je tocht), afgewisseld door met graan of gras begroeide akkers, een snelstromend beekje, een langgerekt dal, dorpjes en af en toe een stadje van enig formaat. Druk is het er niet, de snelwegen lopen ten noorden van het gebied en doorgaande wegen kun je makkelijk vermijden.

Het gebied waar wij fietsten, wordt gewoonlijk aangeduid met Hochsauerland.

MOUNTAINBIKEN IN HET SAUERLAND

Mountainbiken in het Sauerland is voor doorgewinterde mountainbikers niet heel spectaculair; laten we daar duidelijk over zijn. Maar als je in Nederland niet verder komt dan een wekelijks ronde Schoorl (waar overigens niets mis mee is), dan is het als afwisseling wel degelijk de moeite waard. De routes kunnen lang zijn (tot wel 130 kilometer) en het is niet zo zeer de technische kant die het mountainbiken hier leuk maakt, als wel de conditionele kant, in combinatie met een leuk dorp waar je af en toe doorheen fietst. Je zou in deze zin kunnen spreken van 'toermountainbiken'. Het probleem waar de routemakers in het Sauerland een beetje mee worstelen, is dat

en winter vallen over het algemeen af. Lente is mooi door de bloeiende natuur, herfst door de herfstige bossen.

Verhard/onverhard: 30% verhard, 70% onverhard. Die verhouding is niet optimaal voor mountainbikers. Per route is de verhouding verhard/ onverhard uiteraard verschillend.

mountainbikeroutes alleen maar uitgezet mogen worden over (brede) bospaden (veelal in gebruik of gebruikt als af- en aanvoerroute van hout). Daarom vind je er nauwelijks spannende singletracks. Die zijn er overigens wel, maar dan moet je je buiten de officiële paden begeven en dat is verboden. Zo simpel is het.

Een ander nadeel is dat er (te) veel asfalt in sommige routes zit, maar dat is wel te omzeilen door goed op de kaart te kijken en je route te vervolgen over (brede) bospaden.

Het is nog wel belangrijk om te weten dat wij maar twee routes van de 37 hebben gereden, dus het is moeilijk een totaalindruk te geven. Maar bovenstaand verhaal gaat in het algemeen op voor alle routes: brede paden, vrij veel asfalt, soms steil klimmen en afdalen en voldoende dorpjes voor de nodige verpozing.

BIKE ARENA SAUERLAND

Het hele mountainbikeverhaal in het Sauerland wordt 'getrokken' door een organisatie die Bike Arena Sauerland heet. Zij hebben in het gebied rondom Winterberg 37 routes uitgezet met een lengte van ruim 1700 kilometer. De routes variëren in lengte van 13 tot 130 kilometer, maar gemiddeld zijn de routes tussen de 20 en 40 kilometer lang. De 13 kilometer lange Kuckucks-Tour is overigens een familievriendelijk rondje (maar pas hiermee op!), de 102 kilometer lange Hochsauerland-Höhen-Tour en 130 kilometer lange Rothirsch-Tour worden vaak in twee of drie etappes gereden, maar zijn in één dag te doen.

Alle routes van de Bike Arena Sauerland worden uitgegeven op scheur- en watervaste 'vouwvellen'. Op deze vouwvellen vind je informatie over de route (lengte, aantal hoogtemeters, doelgroep en conditionele- en routetechnische kwaliteiten), een hoogteprofiel, een ingetekend kleurenkaartje (schaal 1:35.000) en een beschrijving van genummerd routebordje tot genummerd routebordje. Het moet gezegd: het ziet er gelikt en goed verzorgd uit. Het volledige pakket kun je óf via de website bestellen óf ter plekke aanschaffen voor € 19,90 (via de website komt er € 2,10 aan verzendkosten bij) óf gewoon kopen bij de Geografische boekhandel Pied à terre.

Overigens kun je alle routes ook op internet vinden!

GPS

Tijdens onze twee tochten hebben we gemerkt dat niet alle routes even goed zijn bewaakt. Dat komt deels door vandalisme, deels door bosarbeid. Het is daarom verstandig om (als je over GPS beschikt) de routes thuis al te downloaden. Dat kan via de website van Bike Arena Sauerland (zie hieronder). In het hotel waar wij verbleven, was het ook mogelijk een GPS te huren waarin de route vooraf was ingevoerd.

Adres

Bike Arena Sauerland
Johannes-Hummel-Weg 1
57392 Schmallenberg
T: 01805 / 96 98 89 (12 ct/min)
F: 02974 / 96 98 87
E: info@bike-arena.de
I: www.bike-arena.de

BESTE TIJD

Op zich verschilt dat niet zo heel veel van Nederland. De lente is mooi omdat er dan veel in bloei staat, maar ook de herfst is een prima periode. Hoogzomer kan druk zijn; niet alleen de paden, maar ook de hotels. Wij vonden de nazomer (september) een prima periode. De dagen zijn dan nog lang genoeg, het is niet te heet en niet te druk. In de winter kan op de hogere delen sneeuw liggen; het Sauerland staat als oudsher bekend als één van de dichtst bij Nederland gelegen gebieden waar skiën mogelijk is.

ER NAAR TOE

Auto:

Vanaf Utrecht ben je in ongeveer 3,5 uur (320 km) in Winterberg. Je kunt lange tijd op de snelweg blijven, alleen het laatste deel vanaf Meschede (hier eindigt snelweg 46) tot Winterberg is een provinciale weg. Een zeer handige routeplanner vind je op www.viamichelin.nl.

Nog een smikkeltip voor als je onderweg naar het Sauerland wilt eten (en afhankelijk van de route die je kiest). Wij vonden in Werl-Hilbeck (aan een verbindingsweg tussen de A2 en de A44) een puik restaurant dat is gestoeld op de Joegoslavische keukens: veel (vlees) voor weinig! Het adres: Restaurant Hilbecker Hof, Werler Strasse 81, Werl Hilbeck.

Trein:

Vanuit Utrecht kun je meerdere keren per dag naar Winterberg (2x overstappen). De reisduur is (in vergelijking met de auto) pittig: 5,5 uur. Kosten voor een retour ca € 120,-, maar er zijn alle kortingsmogelijkheden als je met meerdere mensen reist. Kijk voor reisinformatie en een routeplanner op www.db.de of neem contact op met de De Treinreiswinkel. Hier kun je ook je tickets regelen. Het adres is:

De Treinreiswinkel
Breestraat 57
2311 CJ Leiden
T: (071) 513 70 08
F: (071) 516 12 50
E: info@treinreiswinkel.nl
I: www.treinreiswinkel.nl

OVERNACHTEN / DE STANDPLAATS

Wij vonden een leuk hotel net buiten Winterberg: Landgasthof Gilsbach in Langewiese. Het is een hotel waarvan er tientallen in het Sauerland bestaan (geweitje aan de muur, banken van donker eiken, donker betegelde toiletten, sigarettenautomaat in de gang) maar specifiek als mountainbiker ben je er meer dan welkom. Je kunt er je fiets veilig stallen, er is een ruimte om je fiets af te spuiten, er is gereedschap aanwezig om te sleutelen en de eigenaar kan je meer vertellen over de mogelijkheden. 's Avonds kun je er veel en behoorlijk (maar traditioneel) eten, het ontbijt is goed, een lunchpakket mogelijk, de bedjes zijn zacht en de prijzen heel redelijk. Voor een éénpersoons kamer met ontbijt betaalden wij € 35,-. Het hotel heeft allerlei arrangementen, ook voor mountainbikers, waarbij je naar het startpunt wordt gebracht, kaartmateriaal meekrijgt etc.

Het adres van dit puik hotel:
Landgasthof Gilsbach
Bundesstrasse 25
59955 Winterberg-Langewiese
T: 02758/9842-0
F: 02758/9842-20
E: info@landgasthof-gilsbach.de
I: www.landgasthof-gilsbach.de

Bike-vriendelijke Ünterkünfte

Op de site van Bike Arena Sauerland (www.bike-arena.de) vind je een overzicht van zogenaamde Bike-vriendelijke Ünterkünfte in Hochsauerland (zie de toolbar). Het hotel waar wij sliepen, Landgasthof Gilsbach, was zo'n hotel. Deze hotels kenmerken zich door een fietsvriendelijke instelling. Dat betekent: stevig en voedzaam eten, mogelijkheid om fiets te stallen en kleding te drogen, een reparatieruimte en kaartmateriaal dat ter beschikking staat. Via genoemde site kun je de hotels ook direct boeken.

ETEN/DRINKEN/INKOPEN

Bijna bij iedere etappe kom je door een dorp(je) of kun je met een klein beetje omrijden een dorp aandoen. Vanuit het bovengenoemde hotel kun je een lunchpakket meenemen(en mueslirepen e.d. aanschaffen), maar noodzakelijk is dat niet.

UITRUSTING

Een normale mountainbike-uitrusting voldoet. Een speciaal mountainbikerugzakje is heel handig. Neem ook wat reservemateriaal (plakspullen!) en tools mee om te kunnen sleutelen. Zoals gezegd is in een garage bij het hotel volop gereedschap aanwezig, dus een volledige gereedschapskist is onnodig. In de winter mogen handschoenen en een muts niet ontbreken, in de herfst moet uiteraard waterdichte regenkleding mee.

Zie ook de paklijst voor (Meerdaagse) mountainbiketochten op www.oppad.nl.

GEORGANISEERD

Op de website van Bike Arena Sauerland (www.bike-arena.de) vind je onder het kopje Service een overzicht van organisaties die Geführte Touren aanbieden.

DAG TOT DAG ROUTEBESCHRIJVING

Het heeft niet zo heel veel zin een gedetailleerde dagbeschrijving te geven, omdat de route uitvoerig wordt beschreven op de genoemde uitvouwwellen. Wij fietsten twee routes: route 11 en route 24.

Route 11

Naam: Panorama-Tour

Lengte: 41 kilometer

Zwaarte: Mittelschwer (rood)

Hoogtemeters: 760

Start- en eindpunt: Winterberg

Indruk: Landschappelijk minder mooi dan route 24. Iets te veel asfalt op het tweede deel van de route. In het begin een aantal pittige klimmetjes. Hallenberg is een leuk dorp om even wat te drinken en/of te eten. Wij hebben de route vanaf ons hotel opgepikt in Neuastenberg, zodat we niet hoefden te beginnen in Winterberg. Deze plaats zat bij ons dus aan het einde van de tocht. Leuk om nog even wat te drinken, verder nogal toeristisch en druk.

Gereden route: Wij hebben bijna de hele route gevolgd zoals beschreven. Op een paar kleine punten zijn we afgeweken.

Route 24

Naam: Zaunkönig-Tour

Lengte: 65 kilometer

Zwaarte: Schwer (zwart)

Hoogtemeters: 1200

Indruk: Mooie, wat rustigere route met prachtige stukken door stille dalen. Aantal pittige klimmetjes (waarvan één) ná Westfeld behoorlijk lang. Opnieuw een aantal leuke dorpjes waar je wat kan drinken en eten. Vandaag ook af en toe wat lange, saaie stukken door het bos, maar vaak dan wel weer gevolgd door een lange, snelle afdaling.

We pikten de route op aan de noordkant van Langewiese. Tot aan Westfeld rijd je dan door een heerlijk stil dal. Fraai is ook het stuk vanaf de Siegelskopf tot aan Oberkirchen.

Gereden route: Vandaag hebben we de route op een aantal punten aangepast/ ingekort/ afgesneden, maar als je de hele dag er voor uittrekt is hij prima in z'n geheel te doen.

KAARTEN EN GIDSEN**Gedetailleerde mountainbikekaarten:**

- ▶ Die Bike Arena-Übersichtskarte, uitg. Hochsauerlandkreis, Hochsauerland-Touristik, 1:50.000, gratis. Prima en gratis kaartje met alle routes erop. Op te vragen bij Bike Arena Sauerland of ter plekke te verkrijgen bij VVV's (of Bikehotels).

Overzichtskaarten:

- ▶ Sauerland Kaart, 1: 112.000, uitg. Sauerland-Tourismus e.V., € 2,95 (plus verzendkosten). Aan te vragen bij Sauerland-Tourismus (zie adressen en sites). Prima kaart en nog (bijna) gratis ook. Met (in het Nederlands) informatie over dorpen en andere bezienswaardigheden.
- ▶ Freizeitkarte Rothargebirge, uitg. Landesvermessungsamt NRW, 1:50.000, € 10,-. Prima kaart met wandel- en fietsinformatie, maar hier staan de mountainbikeroutes niet op. Meer te gebruiken als kaart om naar afkortingen te zoeken.

De kaarten en gidsen zijn doorgaans te koop bij elke gespecialiseerde boekhandel.
Bron: Geografische Boekhandel Pied à terre, Overtoom 135 - 137, 1054 HG Amsterdam, T:(020) 627 44 55; F:(020) 689 26 66; E:info@jvw.nl, I:www.reisboekhandel.nl.

ADRESSEN EN SITES

- ▶ Sauerland-Tourismus e.V.
Johannes-Hummel-Weg 1
D-57392 Schmallenberg
T: (02974) 969820
F: (02974) 969833
I: www.sauerland.com
E: info@sauerland.com
- ▶ Duits Verkeersbureau
Postbus 12051
1100 AB Amsterdam-Zuidoost
(Het Duits Verkeersbureau is NIET voor publiek geopend).
T: (020) 697 80 66 (klantenservice; geopend ma-vrij 09.30 - 12.30 uur)
T: 0900-109 10 29 (Folder bestellijn; € 0,25 p.m)
F: (020) 691 29 72
I: www.duitsverkeersbureau.nl
E: duitsland@d-z-t.com

Toegangsnummer Duitsland: 0049